

oefende hij zijn kunst uit. Zoo leefde hij tevreden met zijn lot.

Toch was hij van tijd tot tijd niet gerust; want de stem des Heeren liet zich soms krachtig in zijn geweten hooren. Geheel onkundig in de Schrift en zich schamende voor zijn vrouw, trachtte hij, zooveel in hem was, die stem tot zwijgen te brengen, en vroolijk in de zonde voort te leven. Maar het liep hem tegen. Toen zijn gansche voorraad liedjes uitgekauwd was, had hij geen geld om nieuwe te laten drukken. Ook scheen het wel, of de menschen niet meer van hem hielden. In plaats van ooral te worden ingehaald, werd hij van de werf gejaagd. Een enkele heer stuurde zelfs den hond op hem af. De honger deed zich gelden en de nood klom hoog.

Op zekeren dag doet hij een woning aan, en vraagt aan de bewoners om een kleinigheid. Maar alsof het zoo wezen moet, juist is de veldwachter achter hem, en die legt de hand op hem als landlooper. Na hij den burgemeester in verhoor geweest te zijn, wordt hij naar de stad, zijn geboortestad, getransporteerd, en daar in de gevangenis gebracht. Gedurende dien tocht echter werd hij door een ontzettend schaamtegevoel aangegrepen, zoodat het hem was, of hij elken stap zou doodvallen. En in de gevangenis werd het nog erger. Het schaamtegevoel werd schuldgevoel, en al zijn zonden kwamen als zwarte schrikbeelden voor zijn ontroerde geest. De gedachte van voor den aardschen rechter te moeten verschijnen en veroordeeld te worden, kwelde hem nameloos zwaar, omdat daarmee verbonden was de gedachte, dat hij door den hemelschen Rechter eeuwig zou veroordeeld worden, gelijk de aardsche hem veroordeelen zou voor een tijd. Als een verwoording onder de menschen geboren, omzwervende met een verminkt lichaam, bijna omgekomen van honger en ellende, in de gevangenis van zielsangst sterfende, om dan eeuwig veroordeeld te worden, als een verwoording van God: zóo stelde hij zich zijn toestand voor, omvangen als hij was door de banden des doods en verschrikt door de angsten der hel. En bij dit ontzaglijk zielelijden kwam nu nog een felle lichaamssmart, en dat alles gepaard met volslagen onkunde van het Evangelie. Hij wist ten nauwemood, dat er eens een Jezus geleefd had, maar wat die Jezus op aarde gedaan had en wat hij nu deed, dat wist hij niet.

In dien toestand moest hij „voorkomen”. Hij kon geen enkele vraag beantwoorden van wege zijn onophoudelijk schreien, zoodat de rechters diep medelijden met hem toonden, en, vooral omdat het de eerste maal was en hij nog nooit om eenige zaak in handen der politie geweest was, hem de lichtste straf opleiden. Zelfs schijnt hij ten laatste ook nog vermindering van straf te hebben gekregen.

Een paar jaar later ontmoeten we hem met zijn huisgezin op een ellendig zolderkamertje te Amsterdam, en wel op die beruchte gracht, die bijge-

naamd werd „het Fransche pad”, maar officieel de Goudsbloemgracht heette (thans Willemstraat). De wanhoop van den honger had hem naar Amsterdam gedreven. Want sedert hij God als een heilig God had leeren kennen, durfde hij geen liedjes meer zingen, die de strekking hadden, om lichaam en ziel te verderven in de hel.

Er was ook reeds iets van de liefde Gods in hem. Onder de prediking van een Hervormd predikant had hij iets leeren kennen van de algenoegzaamheid en bereidwilligheid van den Heere Jezus, om zondaren zalig te maken. Hij verkeerde in dat tijdperk van „teestelijk leven, dat men, in dien tijd vooral „de staat der bekommerden” noemde. En hierbij kwam nog de ellende van den honger, de verwijtingen zijner vrouw, die niet van die twee-perij hield, de bittere tranen van zijn uitgehongerde kinderen, en de overleggingen van zijn hart, dat Gods kinderen niet behoeven te bedelen, en dat, waar alles hem mislukte om op andere wijze aan brood te komen, zijn weg dus niet de weg der rechtvaardigen was. Zijn hart gaf hij dan lucht in het zingen, b.v. van Psalm 25: „Zie op mij in gunst van boven”, doch om door de buien niet gehoord en mishandeld te worden, deed hij het zoo zacht mogelijk en onder den schoorsteen.

Intusschen bleef er toch geen andere keus over dan of te bedelen of met vrouw en kroost van honger te sterven. En nu kwam, in dit benarde oogenblik, de gedachte in hem op, om langs de huizen psalmen te gaan zingen en dan de uitkomst aan God over te laten.

In een straat, niet ver van zijn woning verwijderd, begon hij nu voor het eerst een psalm aan te heffen. Het was Psalm 42. Toen hij aan den regel was gekomen: „Ja, mijn ziel dorst naar den Heer”, viel hij in onmacht op de straat neder. Wat er toen verder met hem gebeurd is, wist hij niet te verhalen. Maar toen hij weer in zijn woning was teruggekeerd, bevond hij zich in het bezit van ruim vier gulden.

Eenmaal het ijs gebroken zijnde, ging hij nu van dag tot dag het werk van straatzanger voortzetten. En omdat hij veelal zulke psalmen zong, die op zijn gemoedstoestand pasten, zong hij doorgaans met gevoel, en trok hij de aandacht van menschen, die anders niet gewoon zijn veel notitie van straatzangers te nemen.

Voor vele woningen, waar hij stil hield en zong, verzamelden zich eenige menschen, die hem een-tien gaven. Ook gebeurde het menigmaal, dat hij binnengeroepen werd, en men hem aansprak en vroeg, of hij ook verstond, wat hij zong. En dan gaf hij „rekenschap, van de hoop, die in hem was”. Zoo werd hij langzamerhand bekend, en kreeg hij een reeks van „vaste klanten”, waar hij wekelijks zijn psalmvers (gezangen) zong hij nooit, omdat die niet zuiver waren) zong. Hij verdiende daarmee ruim zijn brood, 10 à 12 gulden in de week. Ook gebeurde het dikwijls, dat men hem een moeilijken psalm opgaf, dien hij dan thuis instudeerde, en

waarvoor hij een ruime, extra belooning kreeg.

Toch is hij geen straatzanger gebleven. Op zekeren dag zong hij het derde vers van Psalm 119: „Och, schenkt Gij mij de hulp van Uwen Geest”. Een dronken kerel komt uit een kroeg rollen, en zingt hem, op godslasterlijke wijze, na. Dit „valle post op zijn hart”, en hij beloofde den Heere, geen aanleiding meer te zullen geven, dat Gods Naam werd gelasterd. Van dat oogenblik af echter verminderden zijn inkomsten zeer, want velen wilden hem niets geven, als hij niet zong. Maar anderen van „het volk” achtten er hem te meer om, en zoo bleef hij toch eenige inkomsten behouden. Later hebben eenige vrienden hem aan een kleine negotie geholpen en is hij geheel van het bedelen afgeraakt. Ja, de Heere gaf hem genade en eere. Want hij werd zelfs bevorderd tot voorganger en zielenbestuurder op een godsdienstig Zondagavondgezelschap.

Vraagt iemand, hoe het mogelijk is, dat een arme straatzanger, zelfs in den nederigen kring, tot zó'n hooge eer kon klimmen, dan luidt het antwoord: hij was 'twerkelijk waardig. In Schrift en menschenkennis, in zelfkennis en kennis van Christus, was hij de voornaamste van dien kring. Daarbij was hij iemand van goed verstand en veel natuurlijke aanleg. Zijn Bijbelkennis was meer dan gewoon, en ook was hij werkelijk thuis in de oude schrijvers, vooral in Comrie, Erskine en Van der Groe. Des Zondags zag men hem of onder het gehoor van Ds van Velzen, of in de „grote kerk” bij Ds Kortenhof Smit, in die dagen de dominee van de rechtzinnigen in de Hervormde gemeente. In later tijd kerkte hij ook wel eens bij de leeraars „onder het kruis”, doch die waren hem, over 'talgemeen, te gemoedelijk, en stelden de zielen te veel met „'t gemoedelijk werk” gerust. Ook hield hij niet van het „vergeestelijken van de waarheid”.

Op het gezelschap gold hij voor „een bevestigd christen”, die sprak „uit de dagen van ouds”, „die de eerste liefde verlaten had”, en in 't donker toch een vrij hoogen toon aansloeg en zeer met zijn bevindingen en „diepe wegen” pronkte. Hij had rust gevonden voor zijn hart in een vollen, rijken, heerlijken Christus, van God geschenken tot wijsheid, rechtvaardigmaking en verlossing. Maar nu viel hij in de fout van vele christenen: hij stelde zichzelf tot een voorbeeld voor anderen. En wie niet als hij „gansch ontbloot” was, verkeerde nog in gevaar, van met al zijn bevindingen voor eeuwig om te komen. Menigeen, wien het te doen was om door beroemde christenen gezalfd en zalig gesproken te worden, moest wel eens harde dingen van hem hooren. Maar ook menig waarlijk heilzoekend gemoed heeft hij beleedigd en ter neer geslagen. Ten gevolge van dat een en ander verminderde het getal zijner vrienden gaandeweg, en ten slotte verliet het gezelschap geheel. Op het einde van zijn leven echter heeft hij dikwijls met tranen zijn geestelijken hoogmoed beleden, en diepe smart gevoeld over zijn stout bestaan in de dagen zijner kracht, om als

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XXXVII.

De profetie tegen Gog, Ezechiel 38 en 39.

Zooals we de vorige maal reeds zeiden, is er in het geheele Oude Testament geen enkele profetie te vinden, waarin de naam van Gog genoemd wordt. Men heeft daarom gezocht naar profetieën, waarin ook zonder dat die naam wordt genoemd toch zakelijk hetzelfde zou te vinden zijn als in Ezech. 38 en 39 wordt aangekondigd. Daarbij openbaart zich bij de verschillende verklaarders een zeer bonte verscheidenheid.

Genoemd wordt in de eerste plaats de profetie van Joël. Het gaat hier vooral over Joël 3:1, 2, alsmede vs 11, 12, waar sprake is van een vergadering van heidensche volken in het dal van Josafat, waar God over hen zal gericht houden. Wanneer we echter deze profetie eenigszins nader beschouwen, zien we dat het hier gaat om een Godsgericht over iets wat die heidensche volken toentertijd reeds aan Israël hadden gedaan: zij hadden Gods volk onder de heidenen verstrooid, en het land Kanaän onder elkaar verdeeld (vs 2), zij hadden de Israëlieten en hun kinderen als slaven verkocht (vs 3, 6), zij hadden de tempelschatten geroofd (vs 5). Het is duidelijk, dat dit in geen geval hetzelfde kan zijn als waarop Ezech. 38:17 doelt: daar toch is sprake van profetieën over iets wat Gog nog doen zal. We kunnen op het oogenblik de vraag buiten bespreking laten op welke gebeurtenissen de profetie Joël doelt (dit hangt ook weer samen met den tijd, waarin men Joël's profetie stellen moet, iets wat niet met zekerheid is uit te maken); maar dit staat wel vast: Joël heeft het over een optreden van Israël's vijanden dat plaats gehad heeft, en waarover God zijn oordeel zal laten gaan; Ezechiel heeft het over een aankondiging van het optreden van een vijand van Israël, dat nog plaats hebben moet. Hieruit is

duidelijk, dat in ieder geval de profetie van Joël in Ezech. 38:17 niet kan bedoeld zijn.

Vervolgens noemt men ook de profetie van Micha. Men wijst dan enerzijds op Micha 4:11, 12, waar gesproken wordt van vele heidenvolken die tegen Zion verzameld zijn, maar die door God gemaakt worden tot garven voor den dorschvloer. Uit het geheele verband blijkt echter, — en voor de nadere uiteenzetting daarvan mogen we nog wel verwijzen naar onze schets no. IX —, dat het hier gaat over het vijandig optreden van Assur en met name Babel (zie vs 10); dat zijn de „vele heidenen” die tegen Zion verzameld zijn, maar die niets begripen van den raad des Heeren, dien Hij in Israël's ondergang en daarna weer in Israël's herstel volvoert. Het gaat hier dus over de machten die de ballingschap veroorzaken, niet als in Ezech. 38 en 39 over een macht die eerst na den terugkeer uit de ballingschap tegen Israël te velde trekt. Anderzijds wijst men op Micha 5:6—8, waar gezegd wordt dat Jakobs overblijfsel in het midden van vele volken zal zijn als een dauw op het kruid, maar ook als een leeuw onder de beesten des wouds, en dat al zijne vijanden zullen uitgeroeid worden. Maar ook hier is het blijkens het verband Assur waarover gesproken wordt (zie vs 4, 5); en daarom kan dit niet de profetie van Gog wezen. Weliswaar moeten wij Micha 5 in zijn geheel zien als een Messiaansche profetie, en in den tijd van den Messias bestond Assur niet meer, zoodat wij — gelijk ik indertijd heb betoogd in schets no. X — daarin hebben te zien een zinnebeeldige aanduiding van de aan Gods volk vijandige wereldmacht, maar ook dan gaat het bezwaarlijk deze profetie in verband te brengen met Ezech. 38:17, daar hier gesproken wordt van een nationalen vijand die na den terugkeer uit de ballingschap in Israël's gebied een inval zal doen; en nu kan en moet men in dien vijand zeer zeker wel een type van de vijandige wereldmacht zien, maar rechtstreeks wordt hier toch van een nationalen vijand gesproken; en daarom is Micha 5:6—8 zeker ook niet een profetie waarop Ezech. 38:17 doelt.

Ook noemt men Jes. 25:5 „het gezang der tirannen zal vernederd worden” of, zooals Prof. Ridderbos duidelijk vertaalt: „den gezang der geweldplegers doet Hij verstommen”; maar hier wordt

alleen de algemeene waarheid tot uitdrukking gebracht, dat God geweldenaars ten onder brengt, waarin wij zeker geen bepaalde zinspeling kunnen zien op het bijzondere feit, dat in Ezech. 38 en 39 wordt geprofeteerd. Of men wijst op vs 10 v.v. van hetzelfde hoofdstuk, maar daar is sprake van Moab, al is het dan ook als representant van de wereldmacht; en niemand denkt er aan, Gog met Moab te identificeren. En ook vestigt men de aandacht op Jes. 26:21, waar inderdaad sprake is van een gericht Gods over de bloedvergietende wereldmachten, gelijk blijkt uit 27:1, waar die wereldmachten worden omschreven als monsterachtige dieren; maar terecht zijn de uitleggers van oordeel, dat hier niet op toekomstige, maar destijds bestaande wereldmachten wordt gedoeld (gewoonlijk denkt men dan aan Assur, Babel en Egypte). Het is duidelijk dat men dus ook bij Jesaja de profetieën niet vinden kan die Ezech. 38:17 op het oog heeft.

Verder beroept men zich op een paar plaatsen uit Zefanja. Daartoe behooren Zef. 1:14 v.v., waar sprake is van den dag des HEEREN; maar naar alle waarschijnlijkheid is deze, in zeer algemeene bewoordingen ingekleede, oordeelsaankondiging tegen Juda gericht (zie Ridderbos, De kleine profeten II, bldz. 190); en 3:8, waar we lezen, dat God de heidenvolken zal verzamelen om over hen de gansche hitte van zijn toorn uit te storten; maar ik mag hier wel weer verwijzen naar een vroegere bespreking van deze plaats — in schets no. XV — waarin ik heb aangebond dat wij hier zeer waarschijnlijk te denken hebben aan oordeelen Gods over Assur en Babel. Ook hierop kan dus Ezech. 38:17 niet zien.

Eindelijk verwijst men ook naar Jeremia. Bijvoorbeeld naar de aankondiging van den vijand „uit het Noorden” in hoofdstuk 4—6; maar deze vijand is de Chaldeeër, en het verwoestingswerk dat deze zal verrichten betreft den ondergang van Jeruzalem, waarmee de Babylonische ballingschap begon; dat is dus heel iets anders dan de komst van Gog uit het Noorden, die eerst na de ballingschap zal plaats hebben. Of naar Jer. 30:23, 24; maar de „goddeloozen” over wier hoofd het onweder des HEEREN zal losbreken, zijn hier de bewoners van Juda, en de uitvoerders van het Goddelijk oordeel

conscientie slaan. Een was ten s licht kon Christus v hij in vert vroeger di maar zoni storven e maakt ree

Een s standing e ken zou k neen, mijn dan zal c lichaam

Daar dezen Am ons het h is gelijk hoog w hemel e uit het tige uit zitten b volks. P

ZEN

Geachte

Mag ik, uw blad, de deren en voorleggen?

Stel eens

Er is een

heid (niet

haar eens

inkeer. Ze

die hun het

Het antwo

Gelooft in

worden. Ze

misschien

ze willen

toonen. Na

meer. Ze

Christus. N

voor deze

beslist. He

probleem.

hebben ze

een bepaal

werden do

meente. Oo

zijn alwee

niets met

Men ka

een bepar

wijzen, w

Ezech. 38

mislukt. I

toe gebrac

oplossing

de profeti

dit zóó, d

de profete

teekening

met een s

donna-bee

wijze van

is in wez

in de pr

van alle

dwingen (

eigen wap

Op deze

van de ve

profetische

algemeen

van alle

tuurlijk h

plaats gew

iets ander

concret

ste ortho

in Tekst

wijze over

naam Gog

profeten I

die hier =

macht d

schrijver

doende d

op deze n

38:17 op

Wij mo

om te erk

Ezech. 38

lament

zoo versc

gingen m

oning kreeg.
ven. Op zeke-
i Psalm 119:
Uwen Geest",
eg rollen, en
in. Dit „valte
n Heere, geen
t Gods Naam
if echter ver-
velen wilden
Maar anderen
er om, en zoo
ouden. Later
kleine negotie
den afgeraakt.
ere. Want hij
en zielenbe-
agavondgezel.

dat een arme
ring, tot zóó'n
het antwoord:
rft- en men-
an Christus,
t. Daarbij was
d natuurlijke
n gewoon, en
de schrijvers,
er Groe. Des
t gehoor van
" bij Da Kor-
timee van de
ente. In later
ernaars „onder
r 'talgemeen,
te veel met
d hij niet van
d".

een bevestigd
n ouds", „die
t donker toch
t met zijn be-
Hij had rust
rijken, heer-
tot wijsheid,
ar nu viel hij
de zichzelf
ie niet als hij
ag in gevaar,
euwig om te
was om door
gesproken te
ren van hem
ilzoekend ge-
geslagen. Ten
erde het getal
lotte verliep
van zijn leven
n geestelijken
oeld over zijn
acht, om als

tdrukking ge-
onder brengt
eling kunnen
ch. 38 en 39
p vs 10 v.v.
s sprake van
ntant van de
an, Gog met
stigt men de
rdaad sprake
edvergiende
1, waar die
als monster-
le uitleggers
instige, maar
ordt bedoeld
ur, Babel en
dus ook hij
a die Ezech.

maar plaatsen
14 v.v., waar
; maar naar
er algemeene
aankondiging
e kleine pro-
re lezen, dat
om over hen
it te storten;
en naar een
— in schets
dat wij hier
en aan oor-
k hierop kan

Jeremia. Bij-
en vijand „uit
r deze vijand
erk dat deze
n Jeruzalem.
o begon; dat
van Gog uit
ngenschap zal
24; maar de
onweder des
ewoners van
telijk oordeel

conscientierechter op te treden en de kleinen te slaan. Een vrij, vol, algemeenzaam Evangelie, dat was ten slotte alles wat hij weten wilde, en niet licht kon een predikant den weg der zaligheid in Christus voor zondaren te ruim voorstellen. Zelf is hij in vertrouwen op Christus en zeker dat God in vroeger dagen groote dingen aan hem gedaan had, maar zonder de volkomen blijdschap in God, gestorven en opgenomen onder de geesten der volmaakt rechtvaardigen.

Een spotters vroeg hem eens, of hij in de opstanding des vleesch ook een paar nieuwe kraken zou krijgen. Zijn antwoord was kort en goed: neen, mijn vriend, dan heb ik ze niet meer nodig, dan zal dit vernederd lichaam aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig wezen.

Daar zeggen wij Amen toe. En gedachtig aan dezen Amsterdamschen straatzanger herinneren wij ons het heerlijke en troostrijke psalmwoord: Wie is gelijk de Heere, onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde; Die den geringe uit het stof opricht, en den nooddruftige uit den drek verhoogt; om te doen zitten bij de prinszen, bij de prinszen zijns volks. Psalm 113:5-8.

RULLMANN.

ZENDING EN EVANGELISATIE

OPEN BRIEF

aan Ds K. Schilder, redacteur van „De Reformatie".

Geachte Collega,

Mag ik, n.a.v. onze correspondentie in no. 36 van uw blad, de „Deventer vragen" met een enkele vermeerderen en U een paar persoonlijke, concrete vragen voorleggen?

Stel eens het volgende geval:

Er is een interkerkelijke evangelisatie. Door haar arbeid (niet in de laatste plaats door den indruk van haar eensgezind getuigenis) komen 10 menschen tot inkeer. Ze roepen (met den stokbewaarder) tot hen, die hun het evangelie predikten: wat moeten we doen? Het antwoord luidt (met Paulus en Silas): Doen? Gelooft in den Heere Jezus Christus, dan zult ge zalig worden. Ze komen tot onzen Heiland. Ze worden zalig, misschien met hun huis. Nu zijn ze dus zalig. Maar ze willen dat ook in de gemeenschap der heiligen toonen. Natuurlijk. Die evangelisatie-commissie wil ook meer. Ze moeten samenleven met de gemeente van Christus. Nu komt de vraag: naar welke kerk? Is dat voor deze menschen de GROOTE vraag? Neen, die is beslist. Het is zelfs voor de meesten nauwelijks een probleem. Of van huis uit, of door familie-banden hebben ze relatie met een kerk. Anderen worden tot een bepaalde gemeente getrokken, omdat ze getroffen werden door het woord van een prediker uit die gemeente. Ook zijn er, die worden opgevangen door een

zijn alweer de Chaldeen; zoodat ook deze plaats niets met de profetie van Gog te maken heeft.

Men kan dus gerust zeggen, dat de poging om een bepaalde plaats uit oudere profetieën aan te wijzen, waarin reeds van Gog sprake is, zoodat Ezech. 38:17 daarop kan doelen, geheel en al is mislukt. Dat heeft dan ook enkele uitleggers er toe gebracht een anderen weg in te slaan en de oplossing te zoeken in de algemeene strekking van de profetie. Een der moderne verklaarders doet dit zóó, dat hij alle eschatologische uitspraken van de profeten ziet als slechts in vorm verschillende teekeningen van één zelfde beeld: hij vergelijkt ze met een schilderijen-galerij van Middeleeuwsche Madonna-beelden: elke meester heeft zijn bepaalde wijze van schilderen, zijn eigen kunst, maar het is in wezen altijd hetzelfde beeld. Zoo vindt hij in de profetieën één beeld: Israël, aangegrind van alle zijden door vijanden, die plotseling verdwijnen (of verbrand of neergeveld worden of hun eigen wapens tot landbouwwerktuigen omsmeden). Op deze wijze worden echter de concrete trekken van de verschillende profetieën uitgewischt en alle profetische toekomst-schildering tot een ongreepbare algemeenschap vervaagd. In zulk een samensmelting van alle profetische toekomstbeelden kan men natuurlijk heel gemakkelijk ook de profetie van Gog plaats geven; maar Ezech. 38:17 moet toch wel iets anders bedoelen: hier is beslist sprake van concrete vroegere aankondigingen. Een der jongste orthodoxe verklaarders, Dr Troelstra, Ezechiel in Tekst en Uitleg II, bldz. 126, wendt het op andere wijze over een soortgelijken boog, als hij zegt „de naam Gog komt niet voor, maar door de vroegere profeten loopt meer of minder duidelijk al een lijn, die hier scherp aan 't licht komt". Ik ben niet bij machte deze lijn te ontdekken en de geleerde schrijver blijft ook in gebreke ons die met voldoende duidelijkheid aan te wijzen. Neen, ook op deze manier is voor de moeilijkheid die Ezech. 38:17 oplevert geen oplossing te vinden.

Wij moeten het mijns inziens eerlijk aandurven om te erkennen, dat wij de profetieën, waarop in Ezech. 38:17 bedoeld wordt, in het Oude Testament niet bezitten. En is dat nu ook zoo verschrikkelijk, dat men zulke wanhopige pogingen moet doen om die profetieën toch aan te

kerkelijke evangelisatie, die zich met dat opvangen bezig houdt. Goed. We hadden 10 menschen. 3 worden lid der Gereformeerde Kerk, 1 sluit zich aan bij de Chr. Geref. Gemeente, 2 doen belijdenis in de Lutherse Kerk, 3 gaan naar de Hervormde Kerk en 1 komt er niet toe om lid van een bepaalde kerk te worden, maar is zóó getroffen door de samenwerking der geloovigen, dat hij nu eens in deze, dan in gene kerk de prediking gaat hooren van het Evangelie, dat hem lief is geworden, en Doop en Avondmaal ontvangt hij daar, waar het sacrament wordt bediend, ook aan geloovigen, die geen lidmaat zijn.

Nu heb ik drie vragen.

Ten eerste: welke beslissing acht gij de belangrijkste, die voor Christus, of die voor één der kerken? Om welke beslissing gaat het tenslotte, d.w.z. in het oordeel voor Gods aangezicht? Voor welke beslissing zoudt ge God het innigst danken?

Ten tweede: zijt gij ook dankbaar voor het feit, dat 3 menschen zich bij de Gereformeerde Kerk voegden, mede door het werk eener interkerkelijke evangelisatie?

Ten derde: zijt gij ook nog dankbaar, dat die overige 7 menschen, nadat ze door Christus werden begenadigd, een kring vonden, waar ze Christus kunnen dienen, van Hem hooren, Hem aanbidden?

Hartelijk hoop ik, dat ge bereid zult zijn deze vragen te beantwoorden. Ze kwamen direct in mij op, toen ik Uw laatsten brief las.

Met de meeste achting en collegialen groet,

W. J. KOOIMAN, Ex. Luth. Pred.

9 Juni 1932.

OPEN BRIEF

aan Ds W. J. Kooiman, redacteur van „De Zondagsbode".

Geachte Collega,

Thans met vragen komende, wilt U, als ik het goed versta, dus geen gebruik maken van mijn aanbod, om de gelegenheid hier te vinden tot naast-elkaar stelling a. van officiële gegevens omtrent Uw comité, b. van met hun werkelijkheid strijdende beweringen mijner zijds. Ik neem daar dankbaar nota van, en reken hiermee deze aangelegenheid afgedaan.

Nu, wat die vragen betreft. We nemen drie punten.

I. De inleiding op Uw vragen.

U zegt, geachte collega, dat men in Deventer aan de vragers een antwoord geeft, evenals Paulus en Silas dat deden; hier zinspeelt U blijkbaar op mijn opmerking dienaangaande. Maar ik moet met U van meening verschillen. Op Hand. 16:31a, door U geciteerd, volgt vs 31b. En vooral vs 32. Dit is het VOLLEDIGE antwoord. In vs 31b wordt al dadelijk het „huis" van den „stokbewaarder" in de zaak van zijn behoud betrokken. M.a.w. Paulus en Silas, als boodschappers van „Israël naar den geest" dragen dadelijk de verbondsgedachte, die „Israël naar het vleesch" bedorven had, naar voren; leiden de verbonds-zegeningen over den gekruisten Kruis, maar trekken de oude lijn van Israël eenvoudig hierin verder, dat zij de noodzaak van de zichtbaarwording, in het instituutaire, van het verbonds-statuut handhaven. Aangezien dit langs den weg van het sacrament, zoowel volgens de oude en verouderde Israëls-gemeenschap (beslijdenis) als volgens de prediking der nieuwe, wettige Israëls-gemeenschap (doop) gaan moest, m.a.w. langs den weg van het kerk-instituut, moeten we

wijzen? Welneen toch. Dit verschijnsel staat in onzen Bijbel niet op zichzelf. Evengoed als wij in het Nieuwe Testament een verwijzing vinden naar een brief van Paulus aan de Corinthiërs die ons niet is bewaard (1 Cor. 5:9; hier moet bedoeld worden op een brief, die nog aan onzen eersten brief aan de Corinthiërs is voorafgegaan), evengoed kunnen wij in het Oude Testament een verwijzing hebben naar bepaalde profetieën die ons niet zijn bewaard. Zoo vinden wij in het Oude Testament ook herhaalde verwijzingen naar historische geschriften, die geheel voor ons zijn verloren gegaan. Men denke aan het „boek van de oorlogen des Heeron" (Num. 21:14) of het „boek des Oprechten" (Joz. 10:13; 2 Sam. 1:18), en aan de „boeken der koningen van Juda en Israël" of de „boeken der kronieken der koningen van Juda en van Israël", waarvan herhaaldelijk in de Bijbel-boeken Koningen en Kronieken wordt gewag gemaakt, maar waarmee zij geenszins identiek zijn.

Nu behoeven die verloren gegane profetieën over Gog niet heel talrijk te zijn geweest. Ezech. 38:17 maakt wel den indruk vele profetieën op het oog te hebben, want er is sprake van een profeteeren dat „jaren lang" werd voortgezet; maar het getal van de concrete profetieën die op Gog doelden behoeft niet zoo heel groot te zijn geweest. Nevens die concrete profetieën kan de profeet hier namelijk mede op het oog hebben profetieën van algemeen karakter, zooals de hier boven reeds genoemde plaats Jes. 25:5; waaraan ook nog andere zouden kunnen worden toegevoegd, zooals met name Obadja: 15, waar gesproken wordt van den dag des HEEREN die komt over al de heiden-volken. Want wel kunnen wij de strekking van Ezech. 38:17 niet laten opgaan in een verwijzing naar profetieën van zoo algemeen karakter; die plaats moet het oog hebben op concrete profetieën, maar nevens en in verband met die profetieën kan ze zeer zeker ook doelen op algemeene profetieën van Gods oordeel over alle heidenen, waarin natuurlijk ook Gog mede begrepen is.

Wij behoeven ons over het verloren gaan van bepaalde, concrete profetieën niet te verwonderen. Het is wel duidelijk, dat de profeten in den regel veel meer zullen hebben gesproken dan ons in den Bijbel is bewaard. Samuël oefende vele jaren

dadelijk constateeren, dat al dadelijk, in hun eerste, kort-begrip-matige, antwoord het kerk-instituut naar voren komt. De Una Sancta, zoo U wilt. Maar die dan niet in den nevel, doch zichtbaar, tastbaar, hoorbaar, aanwijsbaar; daar, waar dat doopwater ambtelijk wordt uitgestort, daar pretendeeren Paulus en Silas de Una Sancta. Ze weten daarbij bijzonder goed (want er waren Joden in de stad van den „stokbewaarder"), dat er in diezelfde stad, onder de candidaat-vrienden van den straks bekeerden stokbewaarder, menschen zijn (b.v. de vrouwen, voor een deel, van vs 13) die zeggen, en voor een deel voorloopig nog blijven zeggen: de Una Sancta, die is BIJ ONS. Wij, burgers van Deventer, en van andere lieve nederlandsche plaatsen, maken ons maar wijs, dat WIJ zoo erg zitten te tobben met de „Una Sancta"; maar dat is natuurlijk maar onzin. De vraag naar het wettige adres van de „Una Sancta" was TOEN pas brandend. In Philippi, JUUST door de prediking van Paulus en Silas. Of b.v. in de gesprekken van Timotheus en zijn grootmoeder (wanneer is die geboren?) En kijk, terwijl nu Paulus en Silas zachtmoedige menschen zijn, en met die vrouwen, ook met de achterblijvende, aarzelande, graag voorzichtig, en broederlijk, en wat men verder invullen wil, om willen gaan, daar zeggen ze toch tot den man (in hun EERSTE woord) direct, concreet, nuchter, zakelijk: wat U doen moet? niet maar gelooven in den Heere Jezus, maar concreet u laten inlijven in de Kerk, naar haar jongste ontwikkelingsfase, adres daar en daar, en, nergens anders, hoort ge? En nu nog vs 32 erbij: dat kort begrip wordt nu dadelijk concreet, breed, zakelijk in een huis-gesprek uitgewerkt. Geen abstracties, geen oratorie, geen och-mocht-t-nog-es. Neen, zakelijk proza. Christelijk proza. Christelijke nuchterheid. Maar dan zóó beziel, in dat aanwijzen van concrete adressen, en, in dat stelling nemen tegenover de zwakke, nog aarzelande, vrouwtjes, zóó gedreven van den Geest, dat ze, nota bene, eerst hun concrete aanwijzingen geven, en pas daarna ertoe komen, hun bloed te laten afwisschen; en pas na den doop van de familie (verbondsstatuut, als Lydia daar komt gelukwensen, moet ze tot vele voormalige vriendinnen „neen" zeggen, partij tégen haar kiezen?) gaat men eindelijk eens dineeren, of onthijten. — in gemoede, ik meen, dat dit voorbeeld van Philippi geen Deventer analogie ontmoet. Want U construeert het zóó: we preeken, in het algemeen, over den Christus, en hebben het daarbij niet over kerk, sacrament, bepaald adres. Dan gelooven ze, en dan komen ze (separaat, voeg ik er aan toe, en nog maar partiël) tot kerk, sacrament, en een bepaald, uit de Deventer predikbeurtenbladen afleesbaar, adres. Maar dat is, zoo zeg ik nu op mijn beurt, toch géén Philippistijl, collega. Daar — in Philippi — hebben de „mentoren" dadelijk het „eewig", „tijdelijk", het „abstracte", „concreet", het „rijk der hemelen" in de eigen woonplaats aanwijsbaar gemaakt. Zonder dat daarmee over de schuchtere, nog aarzelande, misschien wel wat balsturige achterblijvende vriendinnen van de „gebedsplaats", vs 13, een hoog oordeel werd geveld. Maar vermoedelijk hadden die dames van haar kant ook nog geen heiliger van blaadjes, en redacteurs, om die „Asser", die „farizeeuwsche", Paulus en Silas, wijl ze de „Una Sancta" dadelijk met een adreskaart preekten, uit te schelden. Zulke redacteurs zouden trouwens die achterblijvende vrouwen, die nog niet goed meedurden doen, leelijk hebben beschadigd, naar de ziel. Gelijk zij vandaag er nog velen beschadigen, met al hun lyrische ontboezeningen; waarvan men

lang het ambt van profeet uit, maar hoe weinige zijn de woorden die ons van hem zijn bewaard. Elia en Elisa zullen ook wel meer, veel meer hebben gezegd dan het weinige dat ons van hun woorden in de boeken der Koningen is bewaard. En ook de profeten, van wie we een breedere schriftelijke nalatenschap hebben, zullen wel meer hebben gepredikt dan ons staat beschreven. Dit alles kunnen we gereedelijk aannemen; maar nu hebben we in Ezech. 38:17 een duidelijk bewijs dat het zoo is, want hier wordt verwezen naar bepaalde profetieën, die we in onzen Bijbel niet hebben. Ezechiel's hoorders kenden die profetieën nog wel, maar wij kennen ze niet meer. Voor ons is dat ook niet nodig; want ware het noodig dan zouden ze ons wel bewaard gebleven zijn. In de Heilige Schrift heeft God alles doen teboekstellen wat voor onze zaligheid van noode is, om Hem te kennen en Jezus Christus dien Hij gezonden heeft. Maar dat is niet alles wat Hij aan Israël door zijn profeten heeft laten prediken. Het is volkomen genoegzaam, ons ontbreekt niets; maar het is toch niet alles wat Israël heeft gehad.

En hiermede kunnen wij van de profetie tegen Gog afstappen. Slechts op dit eene willen wij nog wijzen. In Openb. 20:7-10 wordt deze profetie beschouwd als eene voorafschaduwing van wat daar omtrent de laatste geweldige worsteling tusschen Satan en Christus, de wereld en de kerk, aangekondigd wordt. Het zal ons nu niet moeilijk vallen te begrijpen waarom juist aan Ezech. 38 en 39 de kleuren en trekken voor de schildering van dien eindstrijd zijn ontleend. Antiochus Epiphanes, de verbitterde vijand der Joden, is het sprekende type van den antichrist (men zie hiervoor Dan. 7 in vergelijking met Dan. 8). Wordt nu, gelijk wij vonden, in Gog de Seleucidische macht geteekend, zooals die zich met name in Antiochus Epiphanes tegen de Joden heeft gekeerd, dan is het zeer begrijpelijk, dat de teekening van Gog het materiaal heeft geleverd om de laatste worsteling te schilderen, waarmee de geschiedenis dezer wereld ten einde loopt.

G. Ch. AALDERS.